

Om spionen som inte fanns

Hur historien skulle kunna sluta

Förspel

Kalla kriget pågick för fullt men i Moder Svea härskade Törnrosasömnen hos allmoge i en sedan lång tid tillbaka invaggad trygghet. Sedan andra världskriget hade Sverige i varje årtionde haft sin storspion och småspioner däremellan. Här i trygga Sverige kunde ju ingenting hända men så hände det osannolika ändå att Bertil Ströberg – aktad och respekterad yrkesofficer – drogs in i en serie händelser som resulterade i att han dömdes för att ha bedrivit spioneri.

Han dömdes inte på bevis utan på bristfälliga indicier.

Indicier som till sin typ skulle kunna fälla vilken medborgare som helst för vilket brott som helst. BS förklarade vad som hände, mer kan inte en rättskaffens människa göra. Att sedan inte bli trodd måste vara mycket frustrerande. Det liknade den franska revolutionsdomstolen med dess raska, summariska och godtyckliga domar. Anklagelserna mot BS fick slagsida mot hans beteende.

Aktionen från främmande makt vars syfte var att avleda ifrån någonting helt annat, betraktades knappast trots starka indicier för detta. Aktionerna var en typisk företeelse under kalla krigets dagar då stormakterna som hade, och alltjämt har, instrumenten i sin hand i stort sett kunde leda händelseutvecklingen åt det håll som tjänade deras syften.

Hur kunde detta hända?

Sverige hade drabbats ett flertal gånger av spioneri utfört av våra egna landsmän. När så en impuls gavs ifrån Polen – helt osannolikt för sin tid - att en begynnande spionhärva var under uppsegling, triggade detta igång säkerhetsmaskineriet.

I en överambition att stävja ett spioneri i sin linda, utfördes aktiviteter som totalt omkullkastade alla möjligheter att kartlägga en eventuell spionhärva med dess aktörer.

BS greps utan att bevis hade säkrats!

Sedan inträffade denna fars då domstolarna, utan att tro på eller förstå BS redogörelse samt på ett mycket bristfälligt material ville få till att BS bedrivit spioneri, vilket ledde till en fällande dom.

Några domstolsledamöter hade dock civilkuraget att kunna inse att brott inte kunde styrkas!

En ytterst märklig företeelse i bevisningen mot BS var, att kunskapen om kalla krigets realiteter var begränsad hos domstolarna.

Höga företrädare för den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten borde mera tydligt ha trätt fram och förklarat att kalla kriget rådde och pekade på just aktionen som en sannolik och mycket möjlig företeelse, vilket var ett typiskt tillvägagångssätt för sin tid hos främmande makt.

Detta indicium hade utan tvekan varit tyngre än de bristfälliga indicier som låg BS till last genom hans beteende.

Händelsekedjan som inte förutsättningslöst betraktades i hela sin vidd, fick till följd att BS gavs en dom, som hade kunnat undvikas men som nu i stället resulterade i ett justitiemord pga okunskap och prestige.

Mellanspel

BS hade dömts och avtjänade sitt straff men försökte senare få resning, vilket inte gick vägen.

Efter många år gavs tillträde till arkiven och människor som arbetade för BS sak kunde nu ta del av material från den tiden. Då konstaterades att material fanns arkiverat som inte hade presenterats tidigare för domstolarna. Materialet hade godtyckligt sorterats bort. Dessutom hade nytt material tillkommit som också undanhållits domstolarna.

Ifall detta material från början liksom att aktionen från främmande makt ytterligare sakmässigt hade belysts av underrättelse- och säkerhetsansvariga, hade omständigheterna omkring ”spionhärvan” kunnat leda till ett frikännande. Innan den undanhållna bevisningen från Säpo blivit offentliggjord, skrev 2008-07-04 den förre revisionssekreteraren vid HD Göran Dufwa, helt insatt i BS sak, en mycket förtjänstfull och omfattande 29-sidig uppsats, som avvisade bevisningen i målet och ansåg att BS skulle frias.

Detta material bör särskilt uppmärksammas och återfinns även på denna hemsida (www.folke.se) under rubriken ”*Kritisk granskning*”.

Hur kunde detta hända?

Bristande insikter om kalla krigets realiteter samt prestige! BS redogörelse för vad som verkligen hände 1983, lämnades än en gång därhän. Domstolen visste bäst trots att den inte var med när det hände. Domstolen undanhöll material och gavs otillräcklig information om kalla kriget, vilket åter vilseledde. Detta resulterade i att domen mot BS att ha bedrivit spioneri stod kvar, ett spioneri han aldrig hade medverkat i.

Slutspel

- hur det skulle kunna sluta

Trycket för en resning har varit stort och särskilt sedan nytt material har tillkommit, kommer BS att ges resning i målet.

De människor som nu har att hantera resningen i hela sin vidd, har sannolikt inget direkt engagemang till skeendet 1983, vilket kan vara en fördel att inte vara låst och belastad i gamla och prestigefulla tankebanor.

Det är väsentligt att betraktelsen av BS sak sker med nya, friska och objektiva sinnen i en förutsättningslös och objektiv anda.

Det är även väsentligt att inte åter i detalj granska BS beteende 1983, dessa är redan väl kända, utan snarare se det som en del i saken men att inriktningen helt sker mot tidigare undanhållet material och framförallt att särskilt aktionen på nytt belyses av underrättelse- och säkerhetskunnig (!) personal på så att domstolens ledamöter verkligen förstår vad kalla kriget var.

Det är angeläget att helheten kan ses och uppfattas.

När så domstolens ledamöter genom självständigt tänkande och analytisk förmåga har betraktat alla fakta som finns i målet, leder detta till att brott inte kan styrkas. Bevis för spioneri saknas liksom att indicierna för detta är otillräckliga medan indicierna för en aktion från främmande makts sida är mycket starka.

Domstolen erkänner att den getts för lite information om det kalla kriget samt att hela det rättsliga förfarandet 1983 gick för fort baserat på ett bristfälligt och även undanhållet material i en ambition att stävja en spionhärva i sin linda.

Likt ett axiom frikänns BS från alla anklagelser och förhandlingar om upprättelse får följa.

Efterspel

– vad som skulle kunna hända sedan

Den massmediala stormen inom- och utomlands blir stor och det svenska rättsväsendet ifrågasätts. Detta kan bäst bemötas med att domstolsväsendet öppenjärtigt lägger alla korten på bordet omkring de misstag som begåtts under kalla krigets tid.

Det blir en tumultartad tid då de stora frågorna om hur och varför det kunde ske måste besvaras. Sverige var inte ensamt vid denna tid, spionhärvor florerade hela tiden mellan stormaktsblocken. Det var snarare vardag i kalla krigets värld.

När så stormen bedarrar – för det gör den – kommer vardagen ifatt och det svenska rättsväsendet kommer att tillerkännas ett starkt rättskurage att det kunde se felen som begicks och att därefter ge upprättelse.

Rättsväsendets image stärks!

Intresset för BS från massmedierna blir inledningsvis stort men kommer att klinga av. När så allting får placeras i BS sinnen, kan även han om än sent i livet få återgå till en normal vardag under den tid han har kvar i livet.

Alla hemsidor på Internet som genom åren kommenterat BS sak tystnar.

Nya händelser inträffar hela tiden i vårt samhälle och i vår omvärld. BS sak läggs till ett kapitel i den svenska historien.

***Så skulle historien kunna sluta
”Om spionen som inte fanns”
men som drog upp en långvarig storm i ett vattenglas.***

Ingemar Olsson